

Edward Rymar

Jeszcze o Górkach Noteckich

Nadwarciański Rocznik Historyczno-Archiwalny nr 3, 243-244

1996

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Edward Rymar

Pyrzyce

JESZCZE O GÓRKACH NOTECKICH

W 1994 r. ukazała się, wydana w Górkach Noteckich (sic!), monografia *Dzieje Górek Noteckich* pióra Piotra Janczaka i Zbigniewa Milera. To przykład “dobrej roboty” dla rozmiłowanych w swym regionie innych gorzowskich nauczycieli. Nie recenzując tu owej książki, dysponując pewną wiedzą historyczną i bibliograficzną, pragnę jedynie to i owo sprostować oraz uzupełnić.

1. Rozpatrując nazwę wsi, Autorzy zwrócili uwagę na użycie kiedyś w źródłach formy (jakoby) KUROW i obwiniają o to wydawcę *Kodeksu dyplomatycznego Brandenburgii* F. Riedla, który tę postać zastosował zapewne błędnie zamiast *Gurow* (s. 19). Sprawa jest źle postawiona. Formę *Kurow*, *Gurow* przytacza w 1898 r. znany Autorom E. Mucke. Dodajmy, że utrwalił to w naszej literaturze ks. Stanisław Kozierowski, gdy uznał, że *Curow* wzmiankowana w 1317 r., to Górk¹, przy czym był usprawiedliwiony, bo w 1878 r. polski wydawca źródła I. Zakrzewski również zidentyfikował *Curow* z *Gurkow*², czyli z naszymi Górkami i tak to już po dziś dzień pozostaje. Co na to historyk?

W 1317 r. margrabia brandenburski Waldemar przekazał rodowi Ostenów Drezdenko z okolicami, wyznaczając zachodnią granicę obszaru od wsi Gościm (Chocim) do *Carow* i dalej do rzeki Suchej, hen na północy – koło Starego Osieczna. Formę *Curow* znają wspomniane kodeksy dyplomatyczne³, jednak poprawną (*Carow*), na podstawie oryginału dokumentu, proponuje w 1933 r. G. Winter, zarazem ostrożnie domyślając się, że może chodzi o wieś Stare Kurowo (wówczas Alt Karbe).⁴

Wystarczy rzut oka na mapę, by stwierdzić, że Ostenom nie mógł być nadany obszar ciągnący się od Gościmia nad Notecią do Górek i dalej do rzeki Suchej. To by oznaczało, że nadał im Strzelce i Dobiegniew z okolicami! Chodziło o obecne Stare Kurowo – na północ od Gościmia. Pewność

zyskujemy, śledząc dalsze dzieje dominium Ostenów. W 1403 r. Ulryk von der Osten zastawił Krzyżakom opuszczoną wieś (*wüste stätte*) *dy Carbe*, w 1407 r. sprzedał ją im (*Carwe*) określając szczegółowo granice, co potwierdził w roku następnym (*Carbow*) przy okazji wyzbywania się całej drezdeńskiej posiadłości. Zatem metrykę Górek ograniczymy do 1337 r., zaś Starego Kurowa ustalimy na 1317 r.

2. W 1337 r. margrabia Ludwik Starszy potwierdził Górki miastu Strzelce. Budując najdawniejsze dzieje ze źródłowych okrucichów, należało odnotować również nadanie tegoż margrabiego z 10 X 1338 r. Ludekin (von Bose?), mieszczanin (zapewne sołtys) strzelecki, otrzymał wówczas sąd ziemski strzelecki (*iudicium provinciale*) z dochodem trzech grzywien brandenburskich srebra z bedy, pobieranej we wsi *Garrik*, którą musimy zidentyfikować z Górkami.

3. Autorzy odnotowali (s. 26) najstarsze przekazy o wsi zamieszkałej przez ludność polską. Przytoczono najstarsze źródła z 1608 i 1684 r. nie zwracając uwagi na prośbę rady miejskiej Strzelcec w 1646 r. o polskiego duchownego dla *unseren pohnischen Dorff Gurecka und Altenfliess*, który by w dwóch językach głosił tam słowo boże. Chodziło o duchownego arińskiego, bowiem od reformacji duchownych bilingwistów ordynowali tu bracia czescy z Krakowa

Przypisy:

¹ S. Kozierowski, *Badania nazw topograficznych na obszarach dawnej zachodniej i środkowej Wielkopolski*, Poznań 1921, t. 1, s. 249.

² Kodeks dyplomatyczny Wielkopolski, T. 2, Poznań 1878, nr 990.

³ Kodeks dyplomatyczny Brandenburgii, wyd. F. Riedel, T. XVIII, s. 282.

⁴ *Regesten der Markgrafen von Brandenburg aus Askanischen Hause*, hrsg. G. Winter, Berlin 1933, nr 2526.